

UZASADNIENIE

Plan ochrony rezerwatu przyrody Łęgi Czarnej Strugi został ustanowiony na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336) - zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”, zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 września 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Łęgi Czarnej Strugi (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 8577, z późn. zm.).

Zakres prac zrealizowanych na potrzeby ustanowienia planu został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu, z uwzględnieniem treści rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794). W związku z tym, że teren rezerwatu pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Łęgi Czarnej Strugi PLH140009 uwzględniono w projekcie planu ochrony, zgodnie z postanowieniami art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. W świetle tak obowiązujących przepisów, plan ochrony stał się planem zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000.

W myśl art. 19 ust. 6 i art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony i plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Założeniem omawianego dokumentu planistycznego jest m.in. utrzymanie lub odtworzenie w miarę możliwości właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L.206.7 z 22.7.1992, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą siedliskową”. W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
 - c) kompleksowy (atomybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
 - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);

- e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach; odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Opracowanie zmiany planu ochrony w zakresie celów ochrony dla przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000, wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia jego właściwego stanu ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dostępnych materiałów przyrodniczych, w tym dokumentacji do planu ochrony rezerwatu przyrody Łęgi Czarnej Strugi oraz monitoringu przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony rezerwatu przyrody rezerwatu przyrody Łęgi Czarnej Strugi i obszaru Natura 2000 Łęgi Czarnej Strugi PLH140009.

Mając powyższe na uwadze zdefiniowano niniejszym zarządzeniem cele działań ochronnych w obszarze Natura 2000 Łęgi Czarnej Strugi PLH140009.

Pod względem fitosocjologicznym dominującym zespołem jest łęg olszowo jesionowy zajmujący ok. 65% powierzchni rezerwatu. Drzewostan w zależności od części obszaru jest zróżnicowany i charakteryzuje się udziałem takich gatunków jak: dąb szypułkowy *Quercus robur*, brzoza *Betula pendula* i olsza *Alnus glutinosa*. Poziom wody gruntowej kształtuje się na poziomie poniżej 0,6- 1,3 m. Dynamika roślinności leśnej wskazuje, że część fitocenoz łęgowych podlega procesowi grądowienia, jednak przejawia się on głównie w dolnych warstwach drzewostanu i w podszybie, a w mniejszym stopniu poprzez udział roślin zielnych w runie. Na części powierzchni położonych najwyżej wykształcają się siedliska borowe. W południowym skraju obszaru łęgi przekształcają się w kierunku kwaśnej dąbrowy. Stan siedliska 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albe*, *Alnenion glutinoso-incanae*), oceniono jako niezadowalający (U1). W kontekście powyższego należy zaznaczyć, że do początków XIX w. końcowy odcinek rzeki Czarnej znajdował się bardziej na południe niż obecnie. Rzeka Czarna płynęła przez tereny obecnego rezerwatu Łęgi Czarnej Strugi, co powodowało bujny rozwój roślinności łęgowej. Zmiana przebiegu koryta rzeki Czarna jaka miała miejsce ok 200 lat temu powoduje, że w częściach północnej i wschodniej rezerwatu obserwuje się proces grądowienia, który wskazuje na obniżenie częstości zalewów obszaru rezerwatu przez wody rzeki Czarna. Wprawdzie istnieje ciągłość rowów od rzeki Czarna do rezerwatu, które mogą zasilać rezerwat w okresach wylewów, ale ilość wody dostarczana rowem jest niewystarczająca aby na całej powierzchni rezerwatu zapewnić warunki optymalne do właściwego funkcjonowania siedliska 91E0. Podkreślenia wymaga tu także fakt, że w chwili opracowywania pierwszych dokumentacji dla rezerwatu przyrody (ok. 1980 r.), zbiorowiska leśne wskazujące na występowanie łęgów obejmowały powierzchnię 23,95 ha. Należy zatem uznać, że jeszcze przed utworzeniem rezerwatu przyrody, a co za tym na długo przed utworzeniem obszaru Natura 2000 w obszarze następowały i następują dynamiczne zmiany w zbiorowiskach roślinnych, w wyniku których przesuszeniu ulegają siedliska łęgowe. Odzwierciedleniem tego procesu jest systematyczne zwiększanie się arealu zbiorowisk nawiązujących do grądów, kosztem fitocenoz łęgowych. Z uwagi na brak danych porównawczych trudno ocenić tempo zachodzących na tym terenie procesów. Zakładając, że w przyszłości warunki wodne nie będą ulegać dalszym przemianom (spadek poziomu wód gruntowych, systematyczne eliminowanie regularnych zalewów) charakter obecnie występującej roślinności nie powinien ulec znaczącym przemianom. Mając powyższe na uwadze powierzchnię siedliska wskazaną w SDF na etapie tworzenia obszaru należy uznać za pierwotny błąd naukowy. W perspektywie obowiązywania planu ochrony cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Źródło danych: dokumentacja planu ochrony rezerwatu przyrody (Klub Przyrodników 2014 r.). Wyniki monitoringu przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony rezerwatu przyrody rezerwatu przyrody Łęgi Czarnej Strugi i obszaru Natura 2000 Łęgi Czarnej Strugi PLH140009 wskazują, że właściwa powierzchnia siedliska wynosi 20,53 ha. Jej zmniejszenie w porównaniu do badań Klubu Przyrodników z 2014 r. nie wynika ze zmniejszenia się powierzchni łęgu, ale z niedokładnego wrysowania płatu siedliska, w szczególności błędnego zaklasyfikowania do tego siedliska wyniesionego fragmentu terenu z ustabilizowanym zbiorowiskiem

grądowym. W związku z wynikami przytoczonych wyżej badań istnieje konieczność aktualizacji danych SDF. Dla zachowania mierzalnych wyników badań oraz z uwagi na fakultatywny charakter, odstąpiono od definiowania celów dla wartości wskaźnika: stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska z uwagi na fakultatywność wskaźnika.

Siedlisko 91E0 występuje w Obszarze w postaci ciągłego, dość zwartego płatu, który potraktowano jako jedno stanowisko. Płat siedliska nie jest antropogenicznie pofragmentowany, a jego kształt odpowiada warunkom siedliskowym zajmując dostępny areał. Miejscami, zwłaszcza na obrzeżach, siedlisko wykazuje zauważalne przejawy grądowienia. W tym miejscu należy jednak wskazać, że przejście jednego siedliska w inne w ramach naturalnej dynamiki zbiorowisk roślinnych, nie powinno być traktowane jako zagrożenie i obniżać oceny parametru. Tym bardziej, że są to przemiany spontaniczne, gdyż w obszarze nie prowadzi się działań ochrony czynnej poza usuwaniem gatunków obcych (niecierpka drobnokwiatowego). Utrzymanie dynamicznego kompleksu siedlisk przyrodniczych (w ramach kręgu zbiorowisk roślinnych) z ich naturalnym fluktuacjami, może być również właściwym i pełnoprawnym celem ochrony danego obszaru Natura 2000. Co prawda pośrednio przemiany te mogą być stymulowane i pogłębiane przez modyfikacje warunków wodnych o charakterze antropogenicznym, przede wszystkim ograniczenie kontaktu płatu siedliska w rezerwacie z doliną rzeki Czarnej poprzez znajdującą się w jego sąsiedztwie drogę wojewódzką. Nie-mniej jednak możliwość przeciwdziałania temu zagrożeniu poprzez narzędzia jakimi dysponuje plan ochrony jest ograniczona. Ze względu na brak kontaktu siedliska z doliną rzeki, nie wzięto pod uwagę kryterium *Naturalność koryta rzecznoego*, który powinien być stosowany tylko, jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekim.

Powyższe cele powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu winien zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm. - zwanej dalej „ustawą ooś”). Ponadto, w myśl art. 19 ust. 2 i 97 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu ochrony rezerwatu przyrody wymaga zaopiniowania kolejno przez właściwe miejscowo rady gmin oraz regionalną radę ochrony przyrody. Powyższe, w związku z art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, stosuje się odpowiednio w przypadku dokonywania zmiany planu ochrony. Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) - zwanej dalej „ustawą o wojewodzie”, projekt planu ochrony wymaga także uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą.

W myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy ooś, projekt planu ochrony zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

W ramach procedury opracowania zarządzenia zmieniającego plan ochrony, zgodnie z § 3 i § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) oraz ww. przepisów prawa, obwieszczeniem znak: WPN-I.6202.3.2023.JB z dnia 05 maja 2023 r., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu i wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu ochrony, poprzez:

- a) wywieszenie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na tablicy ogłoszeń w siedzibie i Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Gminy Nieporęt,
- c) wywieszenie w siedzibie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy
- d) wywieszenie w siedzibie Nadleśnictwa Drewnica,

- e) wywieszenie w Starostwie Powiatowym w Legionowie,
- f) publikację obwieszczenia w prasie (Nasz Dziennik, Nr 105/2023),

Tym samym, zainteresowanym osobom i podmiotom umożliwiono zapoznanie się z dokumentem oraz złożenie uwag i wniosków do projektu planu ochrony przez okres 21 dni od dnia publicznego ogłoszenia obwieszczenia. W przewidzianym na składanie uwag i wniosków terminie, nie zgłoszono żadnych uwag.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w dniu 25 lipca 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem z dnia 6 lipca 2023 r. znak: WPN-I,6202.3.2023.SB.4 wystąpił do Rady m. st. Warszawy z prośbą o zaopiniowanie przedmiotowego projektu zarządzenia. Pismo to zostało doręczone w dniu 6 lipca 2023 r. Rada m. st. Warszawy nie przedstawiła swojego stanowiska w przedmiocie sprawy, tym samym projekt zarządzenia został przyjęty przez Radę bez zastrzeżeń zgodnie z art. 89 ust. 1a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.). Ponadto pismem z dnia 6 lipca 2023 r. znak: WPN-I,6202.3.2023.SB.2 wystąpiono o zaopiniowanie projektu zarządzenia do Rady Gminy Nieporęt, która uchwałą nr LXXVI/92/2023 z dnia 24 lipca 2023 r. pozytywnie zaopiniowała przedmiotowy projekt.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: WNP-IV.0521.1.8.2023 z dnia 29 sierpnia 2023 r. uzgodnił projekt zarządzenia.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela gruntu objętego formą ochrony rezerwatowej;;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.);
- 4) na podstawie art. 97 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu ochrony rezerwatu przyrody może zostać zaopiniowany przez regionalną radę ochrony przyrody.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja przedmiotowego zarządzenia objęta jest prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.1992.206.7), jako specjalny obszar ochrony siedlisk Łęgi Czarnej Strugi PLH140009. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.